

Your pharmacy and COVID-19

Lolotonga 'ae hoko mai 'ae mahaki fakamamani lahi koe COVID 19, 'oku kei ava pe 'ae Community Pharmacy ka 'oku keheange 'ae founga ngaue.

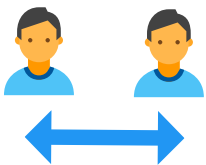
'Oku 'iai 'ae ngaahi fuafatongia kehe 'oku fakahoko 'ihe Community Pharmacy 'o hange koe huhu malu'i kihe "flu" (flu vaccinations) ke tokoni kihe mo'ui Lelei 'ae famili moe ngaahi sevesi kehe pe.

Ko hono ma'u atu ho'o faito'o(fo'i'akau)

Manatu'i kuo liliu 'ae founga ngaue 'aia 'oku fakangatangata 'ae tokolahi e hu kihe pharmacy. ' Oku mahu'inga keke 'uluaki fetu'utaki mai kimu'a pea ke toki lava mai ke ma'u atu ho'o fo'i'akau koe'uhi teke lava 'o 'ilo ai 'ae taimi 'oku ava ai 'ae faletalavai (pharmacy) pea moe taimi lelei ke piki ai ho'o fo'i'akau. 'E hoko ho'o 'uluaki taa mai ke si'isi'iangae ai 'a ho'o taimi talitali.

'E lava pe keke talanoa kihe tokotaha ngaue (pharmacist) kapau 'oku palopalema 'ae piki ho'o fo'i'akau. 'E lava pe foki ha tokotaha 'ihe (famili, kaungame'a, pe tokotaha tauhi) kene piki ho'o fo'i'akau pe ko ho'o koleange kihe tokotaha ngaue (pharmacist) pe 'e lava pe ke tiliva atu ho'o fo'i'akau kiho 'api nofo'anga.

Tauhi 'ae vaamama'o

'Ihe kei mahu'inga 'ae tauhi 'oe vamama'o 'e 'iai ha ki'i 'a vahevahe pe koha puipui 'e ngaue'aki 'ehe tokotaha ngaue ke tauhi'aki 'ae fua 'oe vaamama'o. 'E ki'i faingata'aange ke fanongo kihe fakahinohino koe'uhi koe vaamama'o. Kapau 'oku faingata'a keke mahino'i pe fanongo lelei kihe fakahinohino pea ke fakahaa pe kihe tokotaha ngaue. 'E lava ke 'oatu ha fakahinohino kuo tohi ke tokoni kiate koe.

Liliu 'ae angamaheni 'ae lahi ho'o fo'i'akau

'Ihe tokolahi 'oe ma'u faito'o 'oku 'oatu pe 'ae mahina 'e 1 tukukehe 'ae fo'i'akau fakavahafanau 'e lava pe ke 'oatu kihe mahina 'e 3. Kapau 'e ngali faingata'a 'ae founga ni kiate koe koe'uhi 'oku faingata'a ho'o fononga holo (mobility issues), nofo ki uta(live rurally),pe 'oku si'isi'iangae ho ivi malu'i, pe koe toulekeleka koe 'e lava pe 'ehe tokotaha ngaue 'o 'oatu ha'o fo'i'akau kihe mahina 'e 3.

'Oku lahi fe'unga pe 'ae ngaahi faito'o moe fo'i'akau 'ihe fonua ni ka koe'uhi na'a fu'u lahi ho'o fiema'u kae si'i tonounou ha ni'ihiki kehe. Kapau 'e 'iai ha palopalema 'o nounou 'ae fo'i'akau, 'e lava pe ho'o toketa moe tokotaha ngaue (pharmacist) kena ngaue vaofi ke solova 'ae palopalema ni.

Your pharmacy and COVID-19

Hoko atu pe 'ae tauhi hono folo ho'o fo'i'akau

'Oku mahu'inga 'aupito ho'o mo'ui pea koia ai 'oku mahu'inga ke hoko atu pe folo ho'o fo'i'akau tauhi meihe toketaa . 'Oua 'e ta'ofi pe holoki 'ae lahi ho'o fo'i'akau 'oku folo. 'Oku 'ikai foki ha ako 'e haa ai 'oku fakatu'utamaki ha fo'i'akau 'ihe'ene fekau'aki moe COVID-19.

Fiema'u ke fakafo'ou ho'o fo'i'akau

Kataki kake fetu'utaki ki ho'o toketaa kapau kuo meimei 'osi ho'o fo'i'akau pe ko ho'o fiema'u ke fakafo'ou ho'o fo'i'akau. Kapau 'e faingata'a ho'o fetu'utaki kihe toketaa 'e lava pe keke taa ki ho'o pharmacy (faletalavai) kenau fetu'utaki kihe toketaa ke fakafo'ou ho'o fo'i'akau. Koe tokolahi 'oe kau toketaa 'oku nau lava pe o 'ave hangatonu ho'o la'ipepa ke 'ai ho'o fo'i'akau 'ihe fax pe 'ave hangatonu pe 'ihe laine (online).

Totongi ho'o faito'o (fo'i'akau)

Kapau he'ikai keke lava 'o totongi ho'o fo'i'akau , 'e lava pe ke tokoni kiate koe 'ae Potungaue kihe fakalalaka fakasosiale(Ministry of Social Development) MSD. Teke lava o kumi kihe: www.covid19.govt.nz.

Lisi 'oe gaahi gaue oku fakahoko he faletalavai

'Oku 'ikai foki koe talavai pe 'oku fakahoko 'ihe ngaahi pharmacy 'ae komiuniti ka 'oku toe lava pe foki moe ngaahi sevesi kehekehe. 'Oku kehekehe pe 'ae sevesi 'ae pharmacy mei he pharmacy. Kapau 'oku 'ikai keke fakapapau'i 'ae ngaahi sevesi ho'o pharmacy kataki pe o taa kia kinautolu.

- Peki kihe fakapeketi 'ae fo'i'akau
- Huhu malu'i kihe 'flu'
- Fo'i'akau tokoni fakavavevave kihe fakavaha fanau
- Fo'i'akau fakavahafanau
- Tokoni ke ta'ofi 'ae ifi tapaka
- Faito'o(fo'i'akau) kihe siemu 'ihe halanga tu'u'ofi
- Talanoa ki he foi akau
- Sivi kihe suka
- Sivi kihe toto ma'olunga
- Sivi kihe levelo 'oe fatu 'ae toto kapau 'oku folo warfarin
- Ngaahi me'angaue fakafalemahaki ke haea
- Faka'auha 'ae ngaahi faito'o 'ihe founa 'oku malu

Manatu'iangē , koe tokotaha talavai tene lava 'o fakahinohino kiate koe 'ae founa ngaue'aki 'ae pamu hela, ngaue'aki 'ae me'a sivi suka, ngaue'aki 'ae misini pamu kihe toto ma'olunga pea moe misini kihe fakahauhau 'ae ea.

If you become unwell, call your doctor or Healthline 0800 611 116